

Työn marttyyrit

Kirj. Arvid Johnson

Hän syntyi mailmaan eräänä kirkkaana tammikuun yönä siinä 1890 vaiheilla, jossakin Suomen syrjäkylässä, mutaisen metsälämmen rannalla. Hänen syntymisestäään ei suuria iloitu, ei estetty taivaalta tähteä joka olisi muistuttanut hänen mailmaan tuloaan. Äitinsä rakastava ja hellä syleily oli kaikki kaikessa hänen osakseen. Tämä syleily sisälsikin paljon, se sisälsi hellimmän äidin rakkauden, joka on tuhat kertaa kultaa kalliimpi, siinä oli kyllyksi kasvattamaan pojasta suuren sielun. Paikka missä hänen mailmaantulonsa tapahtui, ei juuri herättänyt muun mailman huomiota, janoimen metsästäjä oli ainoa vieras joka mökkiin joskus poikkesi janoan sammuttamaan. Kaikenlaiset muuttolinnut kuitenkin pitivät paljon tuosta paikasta ollen mökin asukkailla joutohetkinään suurimpana huvina. Ensimmäisenä kesäviestin tuojana oli leivonen, joka kauniilla monisointuisella laulullaan ilmoitti suloisen kesän tuloa, ikäänkuin se olisi tahtonut sanoa: Herätkää rauhasesta talviunestanne nauttimaan kesän tuomasta onnesta! ... Ja erityisesti mökin äidille — päästähän lapsesi hetkeksi ulos leikkimään, tahdon laulaa heille viestiä etelän lämpimästä, joka kuitenkin ei vastaa teidän lyhyttä, mutta kaunista kesäänne ... Ensikerran Oskarin avatessa silmänsä kirkkaan talviauringon tirkistäessä sisään tuvaan rikkinaisestä matalasta ikkunasta, hän sattumalta, aivan kuin epäilevästi katsahti tuvan noen peittämiin seinään ja samalla äitiään, ikäänkuin olisi tahtonut kysyä: Äiti — missä minä olen? Miksi tällaista?... Äiti säpsähti poikansa moittivaa katsetta — sinä pikku veitikani, tahdotkos moittia minua elämäni suloisemalla ja toiveikkaammalla hetkellä — — älähän tuikeksi tee. Jos tietäisit mitä sinusta ajattelen ja toivon, et hetkeäkään moittisi minua matalan tupamme nokisista seinistä, sillä tämän tupani pyöreä kurkkihien alla ajattelen jalompia aatteita kuin yhdessäkään noista suurkaupungin komeista palatseista, joissa intohimot ja juomingit ovat elämän päähuolena. Sinusta, sinä suurin toivoni tähti — toivoisin tulevan ihmiskunnan jaloimman sankarin (ei sankaria sellaista, jota sillä nykyäpäivinä ymmärretään, sellaisen sankaruuden sinun miehuusillasi sydämeistäni jo soisin kuuluvan muinaismuistojen joukkoon) ei, vaan sinusta toivoisin kehittyvän suuren sielun sellaisen, joka säteilee lämpöä leskille ja orvoille ja olisi tien viittäna koko mailman sortuille miljoonille. Tietäessäni, että sinusta tulee sellainen ilolla uhraisin elämäni kaikkein pyhimmän sinun puolestasi. Jos ymmärtäisit minun pieni tähteni niin varmaan sanoisit — äiti, tahdon täyttää toivomuksesi, sinun suunnitelmasi olkoon elämäni päämäärä, sinä olet ihmiskunnan jaloim äiti.

Kun poika oli kahdeksan vuorokauden vanha, kuljetti hänen isänsä hänen pitäjän pappilassa saamassa "pyhän kasteen", jossa hän ristittiin Oskariksi. Suomen kirkollislaki määräsi, että kaikki lapset oli kastettava tullakseen osallisiksi "taivaan valtakuntaan" — niinkun sanottiin. Tämä oli vanhemmista vastenmielisiä, sentähden, että he tiesivät tämän tapahtuvan poikansa tietämättä,

sitä ollenkaan ymmärtämättä. Isän tullessa kotiin otti äiti Oskarin sylinsä vapauttaakseen hänet enemmistä vaatekappaleista, nyt poika vapautuneena raskaita varustuksista näytti iloiselta katsellessaan äitiään vasten kasvoja. Mitä, nauratkos sinä meidän tyhmyydellemme sentähden, että kastatimme sinut — meidän vain seurassimme kirkollislain määräyksiä eikä omia mielipiteitämme — — saatkin siitä nauraa ja moittiakin, kun tulet isomaksi, sillä lakien tyhmyys onkin oikeastaan meidän tyhmyyttä ei kuitenkaan yksin meidän, vaan koko kansamme. Niinhän se on, tutkiessamme kansamme elämän tasoa ja sen yhteiskunnallista kehitystä, tutkimme maamme lajeja.

Oskarin isä oli kookas komea vartaloineen Hämäläinen kookkainen sisään painuneine harmaine silmineen. Hänellä oli tumma huuliparta ja korkea ryppyinen otsa, joka muistutti jonkun verran ajattelijaa, ja sitä hän oikeastaan olikin, sillä alituisena kysymyksenä pyöri hänen päässään, mistä johtuu köyhyys alituisen uutterana olevalla työläisellä ja rikkaalla ylellisyyden laiskuudensansa, — joka salaisuus hänellä selviääkin myöhemmällä iällä. Mitä Oskarin äitiin tulee oli hän ahkeralla itseopiskelulla saavuttanut jotakuinkin korkean (hänellä oleviin oloihin verraten) sivistysasteen, sillä hänhän oikeastaan oli halpaa pidetty torpan tytär, joka ei arvoansa nähden mitään huomiota ansainnut. Eniten oli hän opiskellut perheensä sukupuolielämää koskevia kysymyksiä. Juuri nämä kysymykset olivat hänellä aikansa hengen mukaan tärkeimmät ja naisena välttämättömimmät tiedät. Niistä oppi hän ymmärtämään naisen yhteiskunnallisen arvon sekä mikä merkitys hänellä on tulevaan sukupolveen.

Hän myöskin mahdollisesti näki ympärillään olevat olosuhteet ja samalla ymmärsi kasvatuksen mullistavan merkityksen ihmiskuntaan nähden. Sanalla sanoen hän tahtoi oppia, ei itsensä tähden, vaan opettaakseen jälkeläisilleen. Luonnon kultainen laki on synnyttänyt jälkeläisiä, mutta opettaa niitä on sitä mustetta, jolla tämä laki on tehty ymmärrettäväksi.

Kieltämättä hän oli kylän kaunein tyttö aikoinaan, josta syystä toiset tytöt häntä kadottivat ja sanoivat hänen olevan ylpeän. Tavallisesti hänen kulkiesaan yksikseen, sanoivat ihmiset: Niemelän Aina siinä menee — mikähän se luulee olevansa? Kyllä se mies joka tuon ristin saa, saapi kylläkseen ja muuta sellaista.

Naapurikylän Ojalan Mikko oli Ainan suhteen eri mieltä muijien kanssa. Mikon mielestä Aino näytti olevan jotakin suurta ja käsittämätöntä, jonka edestä suurinkin uhraus olisi toisarvoista, mutta mitenkö voisi hänelle ilmoittaa tunteistansa. Vihdoin hän päätti esittää Ainolle asian vapaasti ja miehekkäästi. Saanhan säilyttää tunteet ominani jos hän kieltäytyykin ja hänellehän se valinta oikeastaan kuuluu, minä ainoastaan ehdotan. Seurauksesta tietysti suuren yksinäni eli iloitsemme yhdessä hänen kanssaan ja niin hän päätti ryhtyä tuomasta toimeen. Pitäjän palokunnan talollahan pitäisi olla sunnuntai-iltana ilmat ja näytellään kappalekin, siinä Ainokin varmaan esiintyy niinkuin aina ennenkin. Siellä kappaleen loputtua ja hänen tullessa

yleisön sekaan voim esittää itseäni, kiittää kappaleen esittelystä — pyytää häntä kahville ja samalla lupaa — saattaa hänet kotiin. Yhdessä he sinä iltana ensikerran kulkivat, puhuttu ei paljon, tunteet saivat ajatuksilta ylivallan, ja he olivat tietämättään lähestymässä elämässä sitä kohtaa, jota suorittamaan he olivat syntyneet. Siitä lähtien suunnittelivat he elämäänsä, joka näytti onnelliselta, joka suunnalla valitsevan kurjuuden keskellä.

Lehdossa katsellessaan kesäisen iltauringon viimeisiä säteitä solmittiin liitto, jonka vahvuutta ei edes pahin edessä tehty vala voinut järkyttää niin vastenmieliseltä kuin se vala heistä tuntuikin. Erään kerran heidän tavatessaan oli Mikko hiukan päihtynyt hänen aikomuksensa ei ollut tavata Ainoa sillä hän häpesi tätä tekoaan, vaan se oli sattuma joka tahtoi osoittaa, että älä anna huonojen puolien olla sivussa tarjotessasi hyviä. Tämän tapauksen johdosta katsoi Aino häntä surumielisin moittivoin katsein, kääntyi ympäri poistuen yksinäisyyteen. — Itku on surua — se voipi olla myöskin sääliä — sydän joka itkee säälistä on jalo — joka itkee surusta on särkyneet. Jalolla sydämellä annetaan rikokset anteeksi ja niin kävi tässäkin. — Mikko sai sovittaa rikoksensa suuttelella, joka myöskin oli valana ei sen enää uudistumisesta. Metsälämmen ranta oli ainoa unelmoitu mökin paikka siinä rantasella oli hän toiveensa ilmoille laulelut ja kaihonsa korven kuusille kertoillut. Syksyn tullessa tuli myöskin elämän todellisuus haaveiden tilalle — — eräänä sunnuntaiamuna syyskuulla heräsivät he onnellisena omassa kodissaan...

Mikko oli ammatiltaan vaan tavallinen kirvesmies ja kuljekeli pitkin pitäjää rakennustöissä ansaiten säästävälle Ainolleen jotakuinkin tydyttävän toimeentulon Hämäläisen kestävyydellä.

(Jatk.)

DELMA, OREGON.

Tervehdys taas pitkästä alkaa. No, niin nyt sitä minäkin olen taas päässyt kotiutumaan ja pois sieltä sairasten valtakunnasta, jossa olen matkustellut taas melkein koko talven. Seitsemän täyttä viikkoa olen sairaalan seinien sisällä. Kylläpä siinä olikin lepoa enempi kuin kylliksi. Jo nyt sydämeistäni saakka lähetän kiitokset niille ystävälle, jotka kävivät läsnäolollaan minua siellä välttämässä. Myöskin kaukana olevat toverit ja toverittaret, jotka lähettivät kirjeitä ynnä kaikenlaisia muuta lukemista. — — — Jaahah, ajattelin antaa ympäristöläisten tietää, että se aina mainittava Selma-tähti eli Jokela on nykyään täällä minun tyköni vieraana ja hänellä olisi halu jonkun verran tienata, vaikkapa vaan matkarahat. Niinkuin tiedämme, hän on kurssin suorittanut hieroja. Nyt jos tarvitsette hierojaa, niin rientäkää meidän saunalle läheltä ja kaukaa tapaamaan sitä herttaisen ystävällistä Selma-tähtiä.

Mikä kumma ja samalla melle naisille onni, että saadaan Helmi Mattson Toverittaren toimittajaksi. Minä olen siitä niin iloinen etten tahdo saada oltua kun tunnen hänet aivan persoonallisesti ja olen aivan varma että hän mepesty. — Anna Toivonen.

BEAVER LAKE, ONT. CAN.

Elpää ole mitään erikoista tapahtunut, joka olisi aiheuttanut kirjottamaan sitten kun viimeksi kirjoitin Toverittareen maalisk. 23 päivän numeroon erään kirjotuksen, jonka

johdosta päätin minäkin sanoa mielipiteeni. Se oli erään (nimimerkki Osakas) kirjottama kirjotus, Lasten osastossa Toverittareessa. Eräessä kohdassa hän kirjottaa Seattlen osaston tehneen seuraavanlaisen ehdotuksen että:

"Esitämme Toverittaren suhteen tehtäväksi sen muutoksen, että Lasten Osasto julaistaan englanninkielellä."

Minun käsitykseni mukaan se ei voi olla mahdollista. Kuka on se äiti joka ei halua seurata lastensa kirjotuksia Toverittareessa, mutta se olisi niille mahdotonta, jos ne olisi kirjotettu englanninkielellä. Ja moni muu aikuinen haluaa niitä seurata. Ja sitten, täytyisi nuorten käydä paljon koulua ennenkuin he kykenevät suomentamaan noita kirjotuksia vanhemmilleen. Täytyy olla vanhempien oppaana heidän kirjottaessa Toverittaren, tiedän sen itsestäni. Ja ne kymmenen kymmenet lapset, jotka silloin kävi englanninkielistä koulua kun minäkin, niin he kaikki oppivat lukemaan ja kirjoittamaan suomea yhtä rinnan englanninkielen kanssa ilman suomalaisia kouluja, ja luulen niin kaikkien lasten oppivan. Sehän on itse kunkin hartain toivo että lapset oppisivat äidinkieltä kirjottamaan, samaten kun lukemaan, vaikkapa vanhemmat opastaisivatkin nuorukaisia alussa, kun he kirjoittelevat Toverittareen.

Lausukaa muutkin mielipiteenne tästä asiasta.

Eräs (nimimerkki "Asiaa seuraava") oli kirjottanut vapauteen tässä taannoin (en muista numeroa), jossa hän arvosteli Toverittareessa olleita kirjotuksia liian raskaasti. Hän tuomitsi Helmi Mattsonin kirjottamat romaanit roskakorin, samaten kun "Tiikkutähtistä" johtuneet kirjotukset. Ja mitä Toverittaren tilaajamäärän kohoamiseen tulee, niin ei se ole Toverittaren syy, se riippuu paljon veltoista asiamiehistä. Ei sulkaakaan kukaan voi sitäkö välttää, että ei Toveritar olisi tehnyt parhaansa naisten maailmankatsomuksiin nähden. Mitäs sanoo Yhdysvaltain s. s. järjestön edustajakokous Toverittaresta? Kokous tunnustaa viime vuosina Toverittaren selväpöytäisellä tavalla selostaneen työläisnäisille järjestymisen ja luokkataistelun välttämättömyydestä. Sekin osoittaa, että he ovat yleensä tyytyväisiä Toverittareen.

Minä toivon että Helmi Mattson yhä edelleenkin kirjottaa noita romaaneja. Ne eivät ole vanhan ajan satuja, vaan niissä loppujen lopuksi kuvastuu elämän todellisuus. Olen kuullut naisten usein kiittävänsä lehteä siitä kun se on ollut viime aikoina niinkin monipuolinen.

Ehkä taasen riittänee täksi kertaa. Toiste lisää, jos eletään.

Puoluetervehdyksellä,

Martha M—i.

ASIAMIEHET!

Kautta linjan nyt ripeästi levittämään

Vappua ja Lasten Kevättä

TILAUSLISTA

TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

Allekirjottanut tilaa .....

VAPPUA 1920; .....

LASTEN KEVÄT 1920; .....

joista rahaa seuraa mukana \$.....

Nimi .....

Osote .....

.....

.....